

Foran verdensmisjonsmøtet i Melbourne 1980

AV ÅGE HOLTER

I februar 1978 møttes KV's Kommisjon for Verdensmisjon og Evangelisering (CWME) i Puerto Rico for å forberede det store verdensmisjonsmøtet i 1980. Det var første gang hele kommisjonen møtte (21 medlemmer) etter generalforsamlingen i Nairobi. Nå ble det tatt endelig beslutning om konferansestedet (Melbourne i Australia) og om temaet: «Komme ditt rike!» En komité hadde på forhånd lagt til rette det bibelske materiale om Guds kongerike og herrevelde (men uten Per Lønning som formann, slik det ved en misforståelse ble nevnt i NOTM nr. 3/1977, s. 163).

Men også andre misjonsemner stod på dagsorden, og noen av dem skal vi nevne her:

1. Misjon som menighetens/den kristnes «livsstil» (life-style, way of living)

Dette tema har lenge stått på KV's misjons-teologiske program, helt siden boka av Margull (red.): *Mission als Strukturprinzip* (1965). De senere års interesse for åndelig fornyelse og karismatisk vekkelser har imidlertid gitt en ny dimensjon til dette misjonstema. Verdensmisjon begynner i lokalmenigheten og ut fra den til «jordens ender». På Puerto Rico ble diskusjonen ført på grunnlag av et studiedokument ved Dr. Thomas Wieser (CWME's studiesekretær) som arbeidet med et materiale innsamlet i 1976 ved hjelp av et spørreskjema til menigheter og grupper fra ulike kanter av verden. (Jfr. hans forberedelse av Bangkok-konferansen.)

Noe mer enn stikkord kan en foreløbig ikke få ut av et studium som peker hen mot konferansen i Melbourne 1980:

Betydningen av fornyelse i dag.
Kirkens fremgang, kirkens tilbakegang og fornyelse.
Kirkefornyelse og kirkestruktur.
Misjon som tjeneste.
Gudstjeneste.
Ekte åndelighet.
Bibelens plass i misjonen.
Tjeneste og deltakelse.
Misjon, rettferd og makt.

Denne katalog av «temaer», med tilhørende spørsmål, vil egne seg godt for studiegrupper i menighetene (jfr. *Monthly Letter on Evangelism* 1/2 1978: «Life-Style of Congregations in Mission»). Dette er en av kommisjonens anbefalinger.

2. CWME's program for «Oppdragelse for misjon»

Dette program har etter Bangkok vært ledet av Ingrid Eckerdal, inntil hun sluttet i fjor. Som tidligere rapportert har undertegnede gjort flere forgjeves forsøk på å finne en norsk etterfølger. Den nye sekretær, Pontus Nasution, er fra Indonesia.

Målet er å «bevisstgjøre» menighetene for misjonsoppdraget og hjelpe dem til å «tenke nytt» om dette både lokale og globale ansvar. I nøye sammenheng med CWME-studiet om menighetenes misjonerende livsstil, er dette program et forsøk på å realisere slagordet for det 1. verdensmøte som CWME holdt i Mexico City 1963: «Misjon på seks kontinenter».

Et av midlene har vært besøk av «økumeniske team» i enkelte land (Canada, Sverige, Nederland, under forberedelse: England). Idéen er at en besøkende utenfra kan lettere se en situasjon med nye øyne og hjelpe andre til å oppdage sine ressurser.

Slike besøk ble oppmuntret og anbefalt med særlig tanke på den tredje verden. Fra CWME's europeiske seminar i Århus i mai 1977 om misjonsoppdragelse foreligger en rapport: «*The Christian Community in Mission . . . in a near and global context.*» Mer enn en konferanserapport er dette lille heftet en samling av idéer og erfaringer om misjonsoppdragelse. Konklusjonen av Århus-konferansen er formulert slik (s. 40):

– «Oppdragelse til misjon sikter på å skape et kristent fellesskap (community) som er seg bevisst både sin lokale og globale misjon.

– Et slikt misjonerende samfunn er et tjenende fellesskap som oppdager sin misjon i kontakt med folk og deres virkelige problemer.

– Det er et kristent fellesskap som 'forstyrrer' det omgivende miljø samtidig som det med sin livskvalitet tiltrekker folk omkring seg. (Ap. gj. 2)

– Dette kristne fellesskap dannes når folk oppdager at de er forskjellige fra det samfunn (society) som omgir dem; bare da kan fellesskapet være misjonerende overfor sitt samfunn. (Vi kalte denne prosess 'fremmedgjørelse' og fant at noe vesentlig for denne var å se vår situasjon med andre øyne.) Et slikt fellesskap har den bevissthet om å 'være sendt' og det motet til å 'krysse grenser' som alltid har karakterisert misjon.»

3. Fellesskap i misjon (Relationships in Mission)

Dette er et nytt navn for en gammel programenhet: Ecumenical Sharing of Personnel (ESP), som har arbeidet i nær kontakt med en annen enhet innenfor KV-kommisjonen: Commission on Inter-Church Aid, Refugee and World Service (CICARWS). Programmet er utvidet til mellomkirkelig utveksling av både menneskelige og økonomiske ressurser, basert på et dokument fra Bangkok-konferansen 1973 om *Kirker i fellesskap*. Utgangspunktet er kontroversielt, med følgende anbefaling:

At CWME bør:

1. «Oppfordre misjonsselskapene gjennom sine (med CWME) tilsluttede råd og kirker å omstrukturere seg selv på en slik måte at de kan gå inn i et voksent forhold til partnerkirkene (*mature relationship with the partner churches*), og trekke dem med inn i denne omstrukturingsprosess. Dette vil kreve drastisk nytenkning og konkrete tiltak fra alle angjeldende parter.
2. Tilskynde alle kirker og misjonsselskaper å gjennomtenke sine bilaterale forbindelser i lys av det fellesskap kirkene har på nasjonalt og regionalt plan, for dermed å styrke deres økonomiske forbindelser i misjonen.
3. Søke å fremme debatt og bredest mulig studium av kravet om moratorium som en mulig misjonsstrategi i visse områder.»

Rapporten fra virksomheten 1972-77 viser at det er oppnådd lite i forhold til den aktivitet som ble utfoldet. Av 32 ESP-saker førte 19 fram til plassering av personer i forskjellige tjenester rundt om i verden. Bare 8 av disse gjaldt utvikling innenfor og imellom den tredje verdens land.

Arbeidet har vært spesielt belastet med den sterke uklarhet omkring moratoriumspørsmålet. Det har ikke vært mulig å etablere et overbevisende alternativ til de prøvede og effektive bilaterale forbindelser. En ny sekretær, Miss Gwen Cashmore, fra England, har bl. a. fått i oppdrag å kartlegge de mange problemer og frustrasjoner som er knyttet til et ideologisk programmert, men i praksis lite virksomt program for «Relations in Mission».

4. «By- og industri-misjon» (UIM)

er gått sammen med «Bygde- og landbruks-misjon» (RAM) og er blitt integrert i ett sekretariat. Av alle aktiviteter innenfor CWME er disse aller mest preget av et aktivt sosial-politisk program. Målet er å hjelpe og stimulere grupper av kristne i by og bygd til å forstå sin «totale misjon» i kampen for et mer rettferdig og menneskeverdig samfunn. Teologien bak dette er formulert i en brosjyre publisert i det nye fellessekretariatet (Urban Rural Mission, URM): *Towards a Theology of People, I*, hvor kirken fremstilles som en «folkebevegelse», etter mønster av urkirken med sine medlemmer hentet fra et politisk, sosialt og økonomisk undertrykt folk. Jfr. også oktoberutgaven 1977 av KV's *International Review of Mission* med «Commentaries by the people».

Det tvetydige i denne «folketeologi» kom tydelig fram i den anbefaling fra et møte arrangert av UIM «advisory group» i Mexico City oktober 1977, at:

«UIM-sekretariatet gir det meste av sin tid og oppmerksomhet til å støtte lokale, nasjonale og regionale kirkerelaterte grupper som er engasjert i aktivt arbeide for at undertrykte folk skal overta makten . . . Deltakelse i KV-programmer som: «A Just, Participatory, Sustainable Society», Utflytting, Menneskerettigheter, Ressursdeling, Kirkelig fornyelse, Militarisme, Utvikling etc., bør skje på områder hvor disse programmer er opptatt av hvordan folket skal bli styrket til å delta i kampen for makt».

I dette dokument tales det ellers mye om klassekamp: «I en klassekrig må kristne stå på de fattiges side, støtte dem og ta al-

vorlig de ideologier som kan utledes av deres kamper. De må prøve å forstå og bruke slike ideologier som politiske og økonomiske redskaper for å oppnå rettferdighet og frigjøring».

Jeg kunne vanskelig se at dette skulle være en misjons- og evangeliserings-oppgave, og gikk imot anbefalingen. Bruken av begreper som *folk*, *kamp*, *makt*, er ideologisk belastet, og var i det minste tvetydig. Kommissjonen gav da heller ikke sin tilslutning.

Hvordan en av KV's UIM-grupper fungerte i praksis, fikk vi demonstrert en kveld da San-Juan-gruppen gav oss en innføring i de politiske, økonomiske og sosiale forhold på Puerto Rico. Det ble ensidig marxistisk og anti-amerikansk propaganda, lite representativ både for det store flertall på øya og for det kristne og kirkelige liv. Misjon og evangelisering ble overhodet ikke nevnt med ett ord.

Gruppen fulgte egentlig bare de retningslinjer som ble trukket opp for UIM-arbeidet i en tilsvarende «advisory group»-konferanse i Tokyo 1975. Her heter det at «noen UIM-grupper stiller seg nøytrale i industri/politiske konflikter . . . Andre går inn for revolusjon og ødeleggelse av kapitalismen. Vi finner at et engasjement for 'den revolusjonære visjon av Guds rike' krever at vi engasjerer oss i folkets krig mot undertrykkelse og utbytting . . . Vi anbefaler at KV/CWME tilskynder kirkene til å velge side ved å støtte folket i deres kamp . . . Vi anbefaler at UIM gir en klar erklæring som forkaster fullstendig en nøytral linje i UIM's aktivitet. Og vi anbefaler at en arbeider for å artikulere klart den teologiske basis for denne holdning.»

5. Verdensmisjonsmøtet i Melbourne 15.—29. mai 1980

a. *Temaet*. På bakgrunn av «den revolusjonære visjon av Guds rike» som er referert ovenfor, kunne det være grunn til å frykte en politisk-sosial feiltolkning av temaet som ble foreslått og vedtatt for verdensmisjonsmøtet i 1980: *Komme ditt rike!* Heldigvis ble en slik feiltolkning avverget i innbydelsen til å forberede møtet (oversatt og trykt i dette nummer): Det er galt å tro at Riket og et rettferdig menneskelig samfunn er ett og det samme, heter det: «Idet vi understreker at Guds herredømme er noe nåværende, og at det kommer til å fullendes, kan vi undertiden synes å identifisere et bestemt menneskelig samfunn med Riket, men vi erkjenner at dette er grunnleggende galt. Alle menneskelige samfunn står under Guds dom, et faktum vi aldri må glemme. Selv om vi arbei-

der i Riket og søker dets rettferdighet, erkjenner vi at vi bare stykkevis forstår av hvilken art det rike vil være som skal komme, et rike hvis dimensjoner og betydning vi ikke tør begrense til menneskelige ordninger alene».

Men egentlig var det en annen mulig feiltolkning som var sterkere fremme: «Siden Gud vil bringe Riket, behøver vi ikke å gjøre noe», og «Siden Riket ikke er av denne verden, behøver vi bare å be om et himmelsk rike hinsides denne verden».

Det var i det hele tatt sterk skepsis til temaet, fordi det engelske begrep «Kingdom» gav så mange uheldige assosiasjoner: triumfalisme, imperialisme, passivitet, en slitt og velkjent frase De fleste ville nok ha foretrukket det mer dynamiske «Reign» (jfr. fransk: *Que ton règne vienne*), dvs. med fokus på Guds vilje utført av mennesker. I alle tilfelle vil hovedvekten komme til å ligge på forholdet i NT mellom «Guds rike» og «de fattige», med fare for at rik/fattig-skjemaet blir tolket etter et økonomisk-ideologisk skjema: kapitalister/proletariat.

Til dette vil en hel rekke kontroversielle teologiske spørsmål bli reist, som f. eks.: Har fattigdom/de fattige en messiansk betydning? Representerer de fattige Messias? Representerer kirkene den rike? Ser vi tegnene på Guds rikes komme f. eks. i den kinesiske folke-republikk?

Det var likevel enighet om at det bibelske tema hadde langt dypere og videre mening. For bare å nevne noen av de stikkord som ble diskutert:

- Det eskjatologiske perspektiv: Riket er kommet og skal komme.
- Riket som en gave og oppgave/utfordring. En kirke i bønn og håp.
- Et pilegrimsfolk på vandring. En kirke i bot under Guds dom.
- En kirke under korset.

b. *Møtested.* Det var en viss opposisjon mot å legge møtet til Australia, både fordi det lå langt borte for de fleste og reisen ville bli kostbar, og fordi et så kapitalistisk samfunn ville gi en dårlig kontakt for et tema som sier at Guds rike hører de fattige til (Luk. 6, 20).

P. d. a. s. ble det argumentert med at Australia aldri har hatt en så stor og bred økumenisk samling som denne (jfr. dog KFUK's verdensmøte i Melbourne i 1967). Videre at Australian Council of Churches har bevilget et bidrag på 60.000 Austr. \$ (136.000 Sv. Fr.).

c. *Hvorfor et møte?*

CWME's konstitusjon krever at det holdes et internasjonalt misjonsmøte en gang hvert 7. år (mellom to KV-generalforsamlinger).

Likevel ble det alvorlig drøftet om man i den økonomiske nedgangstid som verden er inne i, og som ikke minst rammer KV, burde avlyse møtet og bruke pengene på annen måte. Men vi følte at det var nødvendig å komme sammen fra tid til tid for å justere vår misjonsteologi og dele våre misjonserfaringer i lys av Guds ord og verdens nye behov.

Det ble videre hevdet at KV ikke burde overlate til Lausanne-bevegelsen alene å manifestere det kristne misjonsansvar. Som kjent arrangerer Lausannepaktens fortsettelseskomité en *World Evangelism Conference* i 1980. Det har vært kontakter fra Genève til komitéen for om mulig å gå sammen om et felles møte. Fra komitéen ble det svart at det ville være umulig for den å gå sammen offisielt med KV uten å bryte det indre økumeniske fellesskap i Lausanne-bevegelsen. Men den ville oppmuntre folk til å delta i Melbourne, og den tenker å arrangere en før-konferanse som kan bli en slags «in-put» for KV's.

d. *Hvem skal delta?* Ifølge komitéen skal det ikke delta mer enn 250 personer, oppnevnt på følgende måte:

1. Minst 50 % oppnevnt av de tilsluttede misjonsråd/kirker.
2. Resten oppnevnt av KV's sentralkomité på anbefaling av CWME. Kommisjonsmedlemmer som ikke kommer under gruppe 1, skal utnevnes under gruppe 2.

For 1980 vil gruppe I bestå av 129 personer (125 fra medlemsråd + 4 romersk-katolske), gruppe II av 121 personer. Med fradrag av kommisjonsmedlemmer under gruppe II blir dette tall 111.

e. *Forberedelser til Melbourne.* Foruten den ovenfor nevnte «Innbydelse» vil det i nærmeste fremtid bli sendt ut forberedelsesmateriale til medlemsorganisasjonene. Dette vil bli ordnet i fem hovedgrupper:

1. Guds herredømme er kommet i den lidende Kristus.
2. Guds rike og den fattige.
3. Guds rike og våre kamper i verden.
4. Forkynnelsen av Guds herredømme i Åndens kraft.
5. Misjon under Guds herredømme.

6. Hvor befinner vi oss i 1980?

Det går mot slutten på den gamle naive, overfladiske optimisme som har preget mye av KV's tidligere sosiale og politiske programmer. Under møtets diskusjon om innbydelsen fikk undertegnede flertall for å inkludere en henvisning til de «apokalyptiske» tider vi lever i. I en kommentar til beslutningen om Melbourne-møtet sier Gerhard Hoffmann (*A Monthly Letter about Evangelism*, 4/5 1978) at *Apokalypse* kanskje er det beste bibelske symbol for vår tid. Åpenbaringsens katalog over plager er instruktiv, siterer Hoffmann: alle slags katastrofer, økologiske, militære og politiske. Gud lar ting skje som ligger skjult i selve vårt sosiale system. Satan, motstanderen, trer fram som Dyret, en skapning frembragt på vår jord som alle folks selv-valgte herre, bestemt til vår ødeleggelse i form av Den store stad, skjøgen Babylon... (Michael Foley: «Apocalypse - the biblical symbol of our age,» Sojourners, Nov. 1977).

Hvis dette er et sant bilde av vår tid – og alt tyder på det – så vil vi trenge å be enda mer intenst: Komme ditt rike!

1980 er et jubileumsår – da skal vi se bakover på de 70 år som er gått siden den første økumeniske misjonskonferanse i Edinburgh i 1910. Det blir anledning til å takke for alle de store ting Gud har gjort gjennom misjonen, og som har bragt hans rike nærmere. Men det bør også bli en anledning til å bekjenne hva vi har gjort galt og hva vi ikke har rukket, og til å fornye et løfte om lydighet mot Kongens misjonsbefaling. Bare da kan vi se fremover med håp og fortrøstning.